vno tantum anno superuixit. Iis vero sermonibus Dalphina non mediocriter affligebatur. Accidit deinde, vt Rex Robertus & eius proceres sanctum Comitem in Gallias ablegarent, adiuncto ei honesto & splendido comitatu, vt illinc vxorem acciperet vnico Regis filio Carolo Calabriæ principi, regio sanguine procreatam, formaque & moribus conspicuam. Ante discessum autem suum, vt virginem Dalphinam consolatione afficeret, dixit ei: Si, Domino permittente, reuersus fuero è Francia, quantum licebit, missa faciam id genus negocia animum distrahentia: degemusque pariter Ausoisij, vt à terrenis mundique huius strepitu ac tumultu semoti, vberius spiritalia gustare queamus. Erat enim plane vir desideriorum, existimabatque se nihil hactenus Dei causa fecisse, atque eam ob rem feruenti spiritu ingentia Christi amore facere statuebat. Cum autem negocium ipsi demandatum, in Francia præclare & fideliter expediuisset, Parisiis graui affectus morbo decubuit: sentiensque mortem impendere magistro Francisco Maronensi Minoritæ, conterraneo suo, qui tum erat Parisiis, generalem fecit confessionem cum multis lachrymis. Quotidie etiam mane apud lectum suum Missæ sacrificium pie audiuit, & crebro sub illa aduersa valetudine confessus est. Et quamuis tota vita sua & suam & Dalphinæ virginitatem celasset accurate, at tamen sub vitæ finem, compellente eum spiritu Dei, ita adastantes loquebatur: Saluatus est homo malus per mulierem bonam, quam sicut virginem accepi, ita & in hac mortali vita virginem relinquo.

Mittitur à Rege legatus in Franciam.

Parisiis decumbit.

Cogitur à Domino reuelare suã & sponsæ virginitatẽ.

XXXIII. In ea ægrotatione, quę grauissimos eosque perpetuos ei dolores afferebat, quos ille patientissime sperans futurorum tolerabat: spiritus eius iugiter coniunctus cum Deo fuit, volebatque nihilominus etiam bona audire, iubebatque sibi Christi passionem legi: nec lingua etiam à diuinis cessabat laudibus, crebro repetens illum versum: Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius. Sumpto autem Dominico sacramento, cum sacro oleo vngeretur, & versum illum diceret, Per sanctam Crucem & passionem tuam libera eum Domine: ipse eundem tertio repetiuit, & addidit: Hæc est spes mea, in hac volo mori. Ad extremum iam in agone positus, vultum præ se tulit valde terribilem, vnde colligi liceret eum in magno versari labore ob quædam illi obiecta: atque sub eiusmodi conflictu exclamauit: Magna est dæmonum vis, sed eam penitus eneruarunt virtus & merita sacrosanctæ incarnationis & passionis Iesu Christi: & post paululum rursus exclamans, Plane, inquit, vici. Post aliquantum temporis spatium, cum ingenti clamore dixit: Totum me diuino iudicio committo. Atque his dictis, reparatus est vultus eius, & quodam rubore atque splendore, multaque elegantia perfusus: atque ita reddidit spiritum. Nec fuit vel tenuiter mutatus vultus eius, sed permansit serenus & pulcher. Hæc autem omnia vidit quidam nobilis multum petulans & lubricus, a deoque ob sua peccata corde compunctus est, vt nullo pacto ferre sustinens, mox accito ad se fratre Franciscano, qui illic aderat, in quodam cubiculo cum ingenti pietate & largissimo lachrymarum imbre sua peccata confiteretur. Obiit sanctus Comes, plenus virtutibus & operibus bonis, anno salutis millesimo trecentesimo vicesimo tertio, quinto Calendas Octobris, suæ vero ætatis anno vicesimo octauo: estque sepultus in habitu Franciscano, apud Minoritas Parisienses. Eodem autem anno sacrum corpus eius translatum est Aptam, atque illic in Franciscanorum æde, vti ipse viuens iusserat, honorifice tumulatum. Vbi [a] magnis & quidem crebris coruscat miraculis, vt sublimitas sanctitatis eius, quæ illo in carne mortali degente, non plane innotuerat mundo, per diuinæ potentiæ miracula è cælo declaretur. Per eius enim inuocationem & merita, virtute diuina excitati sunt mortui, cæci illuminati, contracti soluti, & permulti morbidi homines, præter naturæ ordinem, sanitati pristinæ miris modis restituti. Denique illo visibiliter apparente & reuelante, regnum Maioricanum, importuno bello perturbatum, absque sanguinis effusione, vt ipse promiserat, mirabiliter est tranquillatum: Præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Psal. 40.

Accipit Eucharistiã & extremam Vnctionẽ.

Felicissime migrat ad Dominum. Baron in notis anno 1325 habet eum è vita excessisse.

Transfertur sacrum corpus eius Aptam.

a Coruscat miraculis.

VITA S. P. N. ET CONFESSORIS CHARITONIS, EX SIMEONE METAPHRASTE,

AN. 270.

MVLTA sunt exempla doctrinæ eorum, qui vitam bene, & vt Deo placet, egerunt: ex quibus licet ei, qui velit, seruare quidem Christi præcepta totis viribus, effugere autem offensiones, quas inimicus ponit in via. Oportet enim reuoluere libros sanctarum scripturarum, & tanquam ex perennibus quibusdã fontibus, virtutum salutare fluentum illinc haurire. Vtrunque enim testamentum, doctorumque diuinitus inspiratorum & exercitatorum scripta, oratione, veluti quadam tabula, ostendit iis, qui volunt audire, res recte & ex virtute gestas vniuscuiusque sancti. Sed licet his plena sint ea, quæ dicta sunt, quoniam tamen sunt plures imbecilli & hebetes, & opus habemus, vtpote tardi auribus, magnis & continuis sonis sermonis, vt sic vix tandem auris accipiat quod resonat, oportere existimaui non omnino mandare silentio ea, quæ sunt digna prædicati super domos, de diuino, inquam, & pleno gratiã Charitone. Nam etsi nos sumus graues corde propter ad terrena cordis inclinationem, diligentes vanitatem, & quærentes mendacium, vt dicit diuinus Dauid: veruntamen, sicut quædã petra, densam & assiduam suscipiens verbi guttam, anima hominis tangitur omnino quodam desiderio, & excitatur ad excelso & forti animo ferendum ea, quæ sancti sustinuerunt ab hostibus, tam qui sub adspectum cadunt, quam qui non cadunt. Hinc ergo incipiam.

28. SEPT. secundum Græcorum Monologiũ Martyrol. Rom sub vna celebritate 3. scilicet Septẽb. festum Zenonis & Charitonis agit.

Psal. 4.

II. FVIT quando veluti quædam vertigo & caligo impietas effudit tenebras omnibus sanctis Dei ecclesiis, & instar grauissimæ procellæ tumultus persecutorum, mentes conturbauit fidelium, & non secus ac vnda quædam, eorũ insurrectio, non paucos Christianos obruit profundo impietatis. Cum enim Aurelianus, satanæ valde germanus minister, suscepisset sceptra Imperii Romanorum, primum quidem, etsi ardentissimus esset cultor simulacrorum, Christianos tamen nihil prohibebat verum Deum adorare. Deinde cum id ei suggessissent, qui ab eo colebantur, dæmones, omnes, qui Christum Deum confitebantur, postquam plurimis & acerbissimis affecerat suppliciis, grauiter etiã vita priuabat, aut ense interimens, aut tradens bestiis, aut igni, aut etiam grauissimos eis appendens lapides, & in maris sic profundum transmittens. Deinde in vnaquaque ciuitate & regione, quæ eius parebat imperio, in foro impium proponens edictum, hortabatur diligenter exequi ea, quæ iussa fuerant. Licebat ergo videre, perinde ac si agmen luporum in magnum gregem irruisset, veri pastoris oues huc & illuc dispergi. Quicunque enim illud impium publice propositum edictum primi legerant, alij quidem fuga sibi consulebant: alij autem prius inclusi penetralibus, deinde sub noctem effugiebant: alij vero repente in ipsa domo comprehensi ducebantur in carcerem: alij autem, cum nec primas quidem sustinuissent interrogationes, (ô, qui animam perdit, interitum) erroris seipsos mancipabant, quod nunc est, sicut Demas, seculum diligentes, & Christum sine periculis abiurantes: alij cum zelo pietatis animas confiteremassent, ad Iudicem sua sponte accedebant, dicentes se esse paratos ad omnia ferenda tormenta, & sic per vim vita excedere potius quam à fide in Christum excidere.

Persecutiones ecclesiarum Dei. Ann 271.

Aureliani crudelitas.

Impiũ eius edictum.

2. Tim. 4.

III. TVNC, tunc etiam in ciuitate Iconiensi prouinciæ Lycaoniæ hoc annunciato edicto, quæ quidem erat patria Charitonis, quoniam mandatis Saluatoris hic vir magnus illuminatus, clarus erat apud omnes, arrepti statim ducitur ad tribunal impij Præsidis. Sed audiamus, cum quanta interrogatus Sanctus loquebatur fiducia. Quid ergo præses? Prius interrogauit, quod esset ei nomen, & quæ religio. Postquam autem esse Christianum intellexit, & primas obti-

S. Charitõ ducitur ad tribunal.

nere partes in ciuitate: Quare, inquit, ô tu, sententiæ ac decreto repugnans Imperatoris, minime vis sacrificare diis immortalibus? Quoniam non sunt dii, ô Consularis, vestri dij, respondit generosus Christi martyr, sed mala dæmonia, sicut dicunt diuina eloquia: Omnes dij gentium dæmonia, Dominus autem cælos fecit. Et alibi: Dij, qui cælum & terram non fecerunt pereant. Ipsi ergo vobis, qui non probatis Deum, vt ait Apostolus, habere in agnitione, persuadent eos deos existimare duabus de causis, nempe vt ipsi quidem glorificentur hac appellatione, (Gaudent enim, vt qui sint pleni arrogantia, se tanquam deos honorari) vos autem, quos deceperunt, attrahant in sibi paratum ignem, qui non extinguitur. Præses dixit. Oporteret quidem indignari, & protinus tibi vltimum inferre supplicium, qui diis omnipotentibus ita insultaueris: sed quoniam ij sunt placidi, & ad iram non propensi, eos ego quoque in præsentia imitans, suggero, vt facias id, quod tibi conducit. Illud autem est, vt longis relictis orationibus, diis offeras sacrificium. Sic enim tibi licebit laudem parare ex Imperatore.

Psal.95. Ierem.10. Rom.1.

Duobus de causis diabolus sibi Dei nomen adscribit.

IV. Si dii quidem sunt hæc surda & inania, respondit Christi seruus, non recte facis, ô Consularis, leuiter ferens eas, quibus afficimus ipsos, contumelias. Sin autem non sunt dii, sicut reuera non sunt, temere minaris, & te in cassum inique geris. Me enim non vincet vllum periculum, neque quicquam persuadebit ex omnibus, Deum quidem relinquere viuentem scelestos autem & inuidos venerari dæmones. Nam ipse quoque sum discipulus Theclæ, quæ instar luminaris in hac ciuitate Iconiensium resplendet splendoribus martyrii: & Pauli magni præconis veritatis, qui ipsam quoque instruxit, & adornauit ad certamina propter Christum suscipienda. Et ideo ego quoque cum ipso hodie dico: Quis me separabit à charitate Dei? Tribulatio, an angustia, an persecutio, an periculum, an gladius, an aliquid aliud ex omnibus? Dixit Præses: Si non sunt dii, vt dicis, quos pii adorant Imperatores, quomodo nos, qui in ipsos credimus, illinc vitæ habemus occasionem? Erratis, ô Præses (dicit magnus Chariton, deos esse dicentes ea; quæ fabricatæ fuerunt manus hominum, & quæ carent omni ratione, sensu & sapientia. De quibus dicit etiam diuina nostra scriptura: Os habent & non loquentur: Oculos habent, & non videbunt? Aures habent & non audient: neque enim est spiritus in ore ipsorum. Similes eis fiant, qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis. An non vera dicit hæc proferens scriptura? Admoue, si velis, ignem eorum lateribus, aut iube securi frangi eorum tibias, & scies omnino, nisi ipse quoque sis similiter affectus, ea esse nullo sensu prædita, & neque omnino posse moueri, aut loqui.

S. Tecla Charitonis magistra.

Rom.8.

Psal.135

V. His ad iram motus iniquus Consularis, iubet sanctum veste nudari, & in quatuor partes extensum, neruis crudeliter verberari. Deinde cum hoc processisset ad effectum, dicit ei Iudex: Sacrificabis ne, ô Chariton, diis immortalibus; an vis tuo corpori plures inferri plagas? Non, inquit martyr, eis sacrificabo. Si enim fieri posset, vt millies morerer pro meo Saluatore, lubenter id susciperem prompto & alacri animo, potius quam eius negarem diuinitatem, & exitialibus dæmonibus offerem ei sacrificium. Tandiu ergo iussit eum rursus verberari boum neruis, vt qui eum torquebant, viscera propemodum tangerent. Cum ergo multas horas mutus mansisset Sanctus lictoribus in infligendis plagis minime cedentibus, eos cessare iubet scelestus Præses, non quod ei censeret parcendum (Quomodo enim?) sed ne citius per mortem longiora effugeret supplicia. Atque cum quidem cum, qui ministrabant, sustulissent humeris, (neque enim fieri poterat, vt suis ingrederetur pedibus) & in carcere deposuissent, eum secundæ reseruant examinationi: & vt paucis dicam (oportet enim rem in pauca conferre) rursus deducitur ad deos colendos more gentium. Et prius blanditiis, deinde etiam honorum promissis, vt sacrificaret simulacris, conabatur callidissimus Præses eius constantiam dissoluere. Postquam autem & tormentis & blanditiis Christi martyr vitus est superior, & ea quæ is dicebat, subsannare, cum maioribus quam prius affectus fuisset suppliciis, & fuissent eius pectora lampadibus vstulata, ferro vinctus iterum traditur in custodiam.

Neruis crudeliter cæditur.

Egregia vox sancti martyris.

Hæ sunt artes satanæ.

VI. Non multum intercessit temporis & meritas luens pœnas eorum, quæ ausus fuerat in Christianos, Imperator malus è vita excessit humana. Quid deinde consequitur? Qui impii Aureliani sceptra suscepit, eius qui prius imperauerat, exemplo castigatur: & timens ne forte eadem faciens aduersus Christianos, fieret etiam obnoxius eisdem suppliciis, iussit persecutionem aduersus Christianos cessare per omnes prouincias. Ne autem fine martyrij diuino hoc viro consummato, multi maximum damnum acciperent priuati vtilitate, quam erant consecuturi, vita ab eo formati, & verbis incitati ad virtutem, à prouidentia, quæ omnia recte dispensat, prouideretur aliquid vtilius. Et à vinculis quidem & custodia martyr relaxatur, Imperatoris hoc iussu concedente: tanquam autem iam morte affectus esset, & Christo tantum volens viuere, etiamsi à morte subeunda pro Christo sit relaxatus, illiusque stigmata in suo corpore circunferens, incipit iter ingredi ad sanctam ciuitatem. Et arctam quidem viam protinus aggreditur: in tentationes autem, quæ scopum impediebant, incidit. Cum enim non procul ab ea abesset, in alios incidit persecutores, qui prioribus nihil omnino cedebant improbitate. Viri enim mali & sæui, & qui vel itinere spoliabant eos, qui accedebant: vel pro ludo ducebant homines interficere, cum vidissent sanctum solum per viam euntem, si quid quidem afferebat viatici, id cito abstulerunt: ponè autem vinctum ambabus manibus, & ferreo collari collo eius iniecto, veluti quandam prædam feræ immanes in suam speluncam adduxerunt. Atque olim quidem fuit accusatus populus Iudæorum, quod sacrum illud templum fecisset speluncam latronum: in præsentia autem res contra se habet. Nam hanc latronum speluncam, videbis ab eo fuisse factam Dei ecclesiam: Quemadmodum autem, deinceps ostendemus.

An.278 Aurelianus Imp in Thracia à suis occiditur, & ei succedit Tacitus 7 Kal. Octob vt tradit Vopiscus. Vide Baron hoc anno.

S. Charitō dimittitur è custodia, ex Taciti edicto teste Baro. anno 279

Capitur à latronibus.

Matth.21.

Omnia aduersa lubēter sustinet propter Deum.

Vide iudicium Dei in latrones.

VII. Illi autem scelerati, cum sanctum reliquissent vinctum in dicta spelunca, huc & illuc, vt eis mos erat, vias obibant publicas, si forte viatoribus solitum afferte possent exitium. Ille autem primum quidem fudit preces, & Deo egit gratias, molestias lubenter suscipiens propter eam, quæ illinc speratur, remunerationem: deinde etiam malignum dæmonem, qui hæc aduersus eum erat machinatus, sic fortissime alloquitur: Tanquam qui mortis periculum formidarem, his ne me tradidisti particidis, ô scelestè: an prohibituus, ne ad effectum meum veniat propositum? Si primū quidem, vt qui Dei gratiam bonam habeam custodem, mortem omnino despicio: Sin autem, vt me prohibeas à meo ex Christo viuendi desiderio, nihil omnino efficies, si ipse velit: vult vero omnino, quoniam gaudet vitæ & animæ videns purgationem, vtque habeat occasionem, cum sit bonus, bona præbendi iis, qui sunt studiosi virtutis. Sed cum hæc quidem sic ab eo dicerentur, vipera in vas quoddam proserpens, quod erat vino plenum, impleta est vsque ad satietatem: deinde non secus, atque mali homines, pro beneficio malum reddens, & potum veneno remunerans, recessit. Latrones autem cum domum rediissent, vt qui siti laborarent, merum quidem statim hauriunt, & simul moriuntur: & sic mali à malo puniuntur, & pro multis iniuria affectus, diuina iustitia de iis meritas sumit pœnas. Dehinc execrandorum illorum latronum habitaculum, sicut sum pollicitus dicere, fit sanctum Dei templum, quod nunc vocatur Antiqua ecclesia, & sita est propter sanctissimam Lauram, quæ Pharus dicitur, condita ab hoc magno Charitone: Vide autem, hæc quoque quam pulchram & admirabilem inuenerunt dispensationem. Quid enim fit, & quo res eius procedunt?

VIII. Captus improborum manibus, vt iam ante ostendimus, à via, quæ tendebat Hierosolyma vtiliter arcetur: instar capiui ducitur in speluncam, aduersus particidas struit aciem, non ensem, non clypeum, non telum, non aliqua alia arma inferens, quibus se posset vlcisci: sed sanctis precibus, sicut olim aduersus Amalecitas Moses, etiamsi non extensis manibus (erat enim vinctus) sed quæ easdem haberent vires, & ex æquo audiri possent, veluti quibusdam

Exod.16.

telis

telis sceleratos ferit veneno viperæ. Deindè quid? Sua sponte soluitur ab iis, quibus tenebatur, vinculis: fit autem successor pecuniæ, quæ malè collecta fuerat. Ea verò rectè distribuitur, fitq; ipse diuini præcepti administer, vt qui partē quidem pauperibus, & iis, qui in solitudine agebant, patribus distribuerit. Erāt autem tunc rari & non valde magno numero: qui ipsi quoque tempore persecutionis, patriæ præferebant solitudinem, & sparsim versabantur iu spelunc is arundineti, quod situm est prope mare mortuum. Reliquis autem pecunijs ædificat sacram Lauram, cuius prius meminimus. Præterea autem sanctissimam quoque eius ecclesiam, quam diuinus dedicat Macarius, clauum tenens Dei Ecclesiæ; quæ tunc erat Hierosolymis, qui etiam fuit vnus ex pio catalogo, qui conuenit Niceæ.

Sponte soluitur à suis vinculis.

Extruit Chariton sacrā Lauram.

IX. Cvm in hac ergò spelunca silentium & quietem agere statuisset Chariton, & omnibus per miracula euasisset manifestus, efficit, vt innumerabilis multitudo gentilium & Iudæorum sanctum baptismum accipiat: & non illic cōsistat, sed etiam vitam eligat monasticam. Non solum autem miraculis, sed etiam vita multos attrahebat. Erat enim mirandum videre, illum tantum ponere studium ad vitam ex Christo agendam, & delicias quidem existimare, continentiam: diuitias autem, nihil possidere: humi vero cubationem & in Psalmodijs pernoctationem adeò diligere, vt nihilo melius agi existimaret cum ijs, qui vitæ sunt cupidi, si tota nocte dormiant in mollibus stragulis super lectos eburneos: cilicioque sacros eius premente vibices, magis delectari, quàm ij, qui sunt mollibus induti vestibus. Spes enim æternæ beatitudinis ei facilè persuadebat omnem ferre laborem. Erat clemens, misericors, hospitalis, mansuetus, quietus, ad quem omnibus facilis patebat aditus, habens sermonem, qui magis lęrificabat corda auditorum, quā vinum. Quamobrem instar fluuij vniuerso ad eum, confluente populo, & turbæ multitudine quodammodo ciuitatem efficiente solitudinem, cū vidisset beatus se ex eo, qui hinc oriebatur, tumultu, à sibi grata abduci solitudine, & maxime cum studeret fugere gloriam hominum, (sciebat enim eam magnam vim habere ad confundendum animæ ornatum) de omnibus quidem, suis mandat discipulis, ea quæ statui monastico conueniunt, tempus cibi sumendi statuens, quod quidem est die desinente: & non vesci ad satietatem, sed ventre adhuc postulante cessare: esse autem alimentum panem solum & salem, qui impleat locum condimenti: Potum autem aquam, quæ ipsa quoquè modicè & parcè sumatur. Deindè cum de Psalmodia mandasset & oratione, tam diurna, quam quæ nocte fieret, iubet eos odio habere ocium, vt causam multorū malorum: opus autem tradere manibus, quod sacris Psalmis irrigetur. Si qua verò mala cogitatio, veluti quædam zizania, à communi hoste omnium sata fuerit in terra cordis, ieiunio & assiduæ orationis ense eam exscindere, ne locum occupet ad producendum acerbum fructum voluptatis. Sic enim impletum iri illud Christi. Hoc genus dæmoniorum nihil aliud expellet, quàm ieiunium & oratio. Præter ea autē docebat non oportere assidue procedere: silētio verò & quiete gaudere vt plurimum, quæ est mater virtutum: & apte expurgare lemam oculorum animæ. Neque verò prætermisit benignitatis facere mentionem: sed de illa ei quoque studio fuit dicere quæ conueniebant. Dicebat enim, neminem, si fieri posset, oportere vacuis manibus dimittere ex ijs, qui accedunt ad ostium, ne forte Christum inscientes despiciant, qui suscipit personam pauperum.

Nota vitæ seueritatē.

Multi ad eum confluunt conuersionis ergo.

Victus monachorum ab eo præscribitur.

Matth. 17.

Quieris & silentij cōmendatio.

Lema Græcis lacryma dicitur, sed congelata.

X. Cvm sic dixisset, & elegisset vnum ex discipulis, qui & vita præstabat aliis, & aptus erat, vt eius fidei fratrum crederetur præfectura, ei ex sententia aliorum etiam discipulorum cōmittit rectionem. Ipse autem egreditur è Laura, multas quidem lachrymas ex oculis emittentibus monachis, & vt ipse maneret rogantibus, ipso autem nulli cedente, vt qui aspiceret ad id solum, quod est vtile. Si enim, inquit, ô filij, hinc migrauero, nemine huc ventitante, & quietem conturbante, bene erit vtrisque. Facilius enim & ego vester pater spiritu, & vos, quos in Christo genui per Euangeliū, veluti in quibusdam alueatum cellis tranquille habitantes, instar apum mel virtutis producemus. Cum omnes ergo sancto impertijsset osculo, benedixisseq; & Christo commendasset, iter est ingressus. Et cum peregisset iter vnius diei, accedit ad aliam speluncam, quæ sita quidem erat ad partes Hierichuntinas: erat autem deserta, & erat aptissima ad silentium præbendum & quietem. Cum longum autem tempus illic esset versatus, & quæ se offerebant, herbis vteretur ad alimentum, Deo soli, vt erat ei gratum, viuebat perpetuò. Sic autem eum rursus Deus aperit, & denuò manifestum reddit eum, qui erat absconsus. Manifestum autem reddit per ea, quæ faciebat, miracula. Morbi enim per ipsum expellebantur, corporumque simul vitia & animarū. Harum autem magis, quoniā ea sæpe corporis vitia conciliant. Cum multi ergo ab ipso consecuti essent curationem, & statuissent vitam illius imitari, hic quoque ædificat alterum virtutum habitaculum, quod Elpidius quidem posteà amplificauit, vir præclarus rectè factis in exercitatione. Ducem autem eum appellabant, quòd tanquam Dux quidam sacræ illi Lauræ præesset, & arceret impetus, qui in eam fiebant, quos quidem Hebræi inferebant, qui habitabant Noëcon prædium, quod sic vocabatur, magnum inuidiæ fœtum parturientes.

Commigrat alio.

1. Cor. 4.

Herbis vtitur sanctus senex.

Animarum vitia plerūque corporales morbos generant.

XI. Qvoniam ergò hic quoque, multis accedentibus, interrumpebatur ei quies ac silentium, cùm istis quoque monachis dedisset constitutiones, & præcepisset quomodo oporteat viuere eos, qui curam gerunt animæ, & eum designasset, qui esset præfuturus, hinc rursus recedit, & accedit ad aliam partē solitudinis, quæ quatuordecim stadiis paulo plus aut minus distat à regione Thecoorum. Sic enim Saluator mundi eum mutare facit habitationes. Quid sibi volens, & quo vtens consilio? Illum quidem reddens cognitum & clarum omnibus: eos autem, qui ad ipsum ventitabant, (erant verò ex ijs complures gentiles) partim quidem inducens ad expurgandas baptismo animas, partim autem ad monachismum per illum deducens. Cum autem rursus multi fratres congregarentur, qui mundi quidem, vt ita dixerim, immunditiæ renunciabant, (Audiuerant enim diuinum hoc & sacrum verbum: Bonum homini, quā dò tulerit iugum à iuuentute sua, & sederit seorsum) processit ad opus, quod erat ex eorum sententia. Propterea aliam quoq; illic ædificat Lauram admirabilis hic Chariton: quam nonnulli quidem lingua Syra Sucam nominant, alij autem voce Græca veterem Lauram appellant.

Monasticæ cōstitutiones, ab eo conscribuntur.

Rursus alio commigrat.

Thren. 3

Aliam Lauram condit.

XII. Sed nobis paulatim procedens venit oratio ad id, quod est vltimum quidem ordine, primum autem virtute, & miraculi magnitudine. Nam cum curam gereret quietis & silentij vt nullius alterius rei magis, non ignorans quātum posset conferre ad virtutem, cum resciuisset esse quandā speluncam in præcipiti quidem & prærupto monte sitam, sed non longe distantem ab hac sacra Laura, quæ vsque in hodiernum diem appellatur Gremastos, id est, pensilis, (non enim potest quis ad ipsam accedere, nisi scalis) eam habitat vir ille egregius. Cum autem multum temporis præterijsset, & partim quidem senio, partim autem longis laboribus exercitationis, ei remissum esset corpus: & neq; sibi posset ministrare & aquam afferre, ipse nolens alij rursus hoc mandare ministerium, quid facit? Deum rogat, qui, quæ fieri non possunt, facere potest vt fiant: & petra rursus, non virga percussa, sed precatione, aquam emittit, non in obedienti contumaciq; populo & iniquo, sed valde obedienti, & cedenti Dei legibus. Ex vno enim antri latere protinus scaturijt aqua frigidissima & limpidissima, quæ manet vsq; in hodiernum diem, nō solam sitim sedans, sed quæ est etiam perfectum testimonium necessitudinis, quam cum Deo habebat Chariton.

Nota eius domicilium.

Ex petra ei manat aqua.

XIII. Qvid amplius? Cum suum à corpore excessum, vel potius ad Deū accessum, (sic enim magis conuenit dicere) ex diuina reuelatione in fotibus adesse cognouisset, omnes quidem dictorum trium monasteriorum pastores simul & greges ad se accersit, & simul cum his omnibus venit ad sacram Lauram Pharū dictam, vbi primū distillauit sudores certaminū exercitationis. Tanquam autem quandam hæreditatem sacrosancta eis relinquens præcepta, quæ non

pecunias & momentaneas opes conciliabant, sed ea, quæ ipse amabat, bona iis, qui similia diligunt, nunquam interitura, sic loqui incipit: Ego quidem, ô filij, iam ad Deum contendo, & venit tempus meæ resolutionis. Oportet ergò vos vestrarum animarum curam gerere, dum est tempus, scientes post mortem nullas esse vires pœnitentiæ, sed illic quidem esse tempus remunerationum, hîc autem laborum & certaminum: & præsentium quidem, seu sit aliquid iucundum, & quod delectat oculos, aut guttur, id citò fluere & redigi ad nihilum: seu molestum & laboriosum, id quoquè habere, qui resoluitur, & est ad tempus, dolorem: futurorum autem, & quod delectat, esse æternũ; & quod molestia afficit, semper permanere. Atque primum quidem sit vobis recta & firma fides, nullo labascens periculo: deindè vita quoquè sit pura, aut expurgetur. Deinde omnia vobis sit curæ corporis sanctificatio, vt in templa impolluta ad vos accedat & inhabiter, qui est purus, & sanctificatione sua & bono odore animam impleat. Res enim mala, est ira, & si quid aliud lædere potest fratrum amorem. A vobis autem omnino retineatur ac foueatur pax & mansuetudo. Quòd si inter vos aliquandò contigerit offensio, nè Sol occidat vobis, à luce adeò remotis ex odio. Sed reuocandum est, quam diligentissimè fieri poterit, bonum charitatis, vrpotè quòd sine eo non liceat videre Solem, qui percipitur intelligentia. Si mala autem cogitatio in vestris sata sit animis, curæ vobis sit eam citò expellere. Sic enim facilius eam eijcietis. Quo enim magis ea sinitur permanere, eo plus exhibebit negocij, & erit expugnatu difficilior ei, qui aduersus illam voluerit decertare. Sint autem vobis arma ad bellum, ieiunium, oratio, lachrymæ, memoria mortis & gehennæ, & quod est omnium validissimum, & inimicis maximè terribile, beata humilitas: cautioque, ne vnquàm vos prauæ occupent cogitationes: ac obseruatio sensuum, & præ cæteris, oculorum & aurium. Hinc enim est illis aduersus nos ingressus, & mors, quæ ad nos ingreditur per fenestras.

Sub mortẽ eius ad fratres oratio egregia.

Ephes. 4.

Arma aduersus vitia

Ierem. 9. Veræ diuitiæ. *2. Tim. 6.* *1. Cor. 10.*

POSSESSIONEM omnium preciosissimam noui nil possidere, & hæ sunt veræ diuitiæ ei, qui est verè generosus & planè liber, nulla eorum, quæ adsunt, vinctos esse cupiditate. Dimetitur autem diuinus Apostolus vsum corporis necessarium: Habentes, dicens, alimenta & quibus tegamur, his contenti simus. Res est grauis, elatè de se sentire: neque est aliud, quod magis possit euertere. Id autem solet vt plurimum consequi opes rectè factorum: & tunc imendum est earum naufragium. Sed stat dexteram porrigens nobis rursus diuinus Apostolus, & verbo iis, qui habent aures, magnam præbens securitatem. Qui enim videtur stare, inquit, videat nè cadat. Fratrem iudicare, cauendum est pro viribus. Hic est enim fœtus animæ, more Phariſaico alios despicientis, & eius, qui per aliorum condemnationem se vult iustificare. Sed tu, eo dimisso, si iudicandi teneatis desiderio, cum te proximè habeas, ne cesses te quotidie iudicare & examinare, & quamoptimè corrigere. Ad petulantiam ac contumeliam propensa res est venter, qui curatur, qui curantem miserè remuneratur. Laboribus autem flectitur, & ieiunio domatur, &, vt audax equus, ab immodestis arcetur saltationibus. Non est à vobis obliuioni mandanda hospitalitas. Hospitio autem excipientes pedes quoque humiliter lauate: hoc est enim Christi præceptum: & quod ipse primus fecit, nos iussit facere similiter. Per id enim non solum geritur cura proximi, sed potest etiãcurari grauis animæ morbus, nempè nimia de se persuasio. Atq; multas quidem etiam alias peccati sordium expiationes inuenit creator & Saluator nostrarum animarum, vrpotè lacrymas, gemitus, cordis contritionem, ieiunium, precationem, humi cubationem, & si quod est aliud medicamentum benignæ pœnitentiæ. Sed difficilia sunt hæc & laboriosa, etiamsi multam præbeant vtilitatem. Vnum autem noui, quod est admodum quidem expers laboris, ad purgandas autem animæ sordes est validissimum. Quid hoc est? Iis qui delinquunt, peccata dimittere. Quod quidem non est solum Deo gratum, & nostrorum malorum ab eo exorat solutionem, sed etiam supplicio sæpè vehementius attingit eum, qui peccauit, & pro libero facit seruum ei, qui ignouit: quomodo etiam videtur, externis dicentibus: Est venia supplicio potentior. XIV.

Ioann. 13.

Delinquentibus peccata dimittere, quãtæ sit virtutis.

CVM hæc & multa alia eiusmodi dixisset discipulis, & precatus esset salutem animæ, & eis benedixisset, nullum autem accepisset morbi sensum, neque partium corporis vllum sensisset dolorem, in quodam lecto accumbens, remisit quidem pedes, emisit autem beatam quoquè animam, lætantibus lætam eam tradens Angelis; manibusque sanctis, vt par erat, mandatus sepulturæ, transit ad vitam, quæ nunquam desinit. Quo in loco aufugit dolor, molestia & gemitus. Quo in loco facie ad faciẽ iis, qui sunt mundo corde, cernitur diuina Trinitas. Quo in loco est lætitia & exultatio ineffabilis. Quo in loco est consolatio & requies iis, qui in pulchra sudauerunt vinea, & ingressi sunt laboriosum & asperum iter virtutis. Sed talem quidem habuit vitæ exitum Chariton, non qui ante mortem nihil præsciuisset, aut prædixisset, sicut prius diximus: sed de ea, & de tempestate, quæ erat vexatura Ecclesias, accuratissimè significâsset. XV.

Snauiter expirat animam.

Prædixit tẽpestates Ecclesiæ S. Chariton

QVÆCVNQVE ergò, ô dilecti, ex illius factis & miraculis, tempus & obliuionem potuerunt effugere, ea studiosis vestris auribus tradidimus. Neque enim interuallum modicum inter Aureliani Imperium, & hoc tempus intercedit. Nos enim à nullo scriptis quicquam mandatum accepimus ex hoc, quod eo tempore essent pauci non solũ monachi, sed etiam omninò Christiani, & qui essent signati luce cognitionis: ij autem, qui erant, agitabantur quotidianis persecutionibus. Illa autem sunt, quorum hîc fecimus mentionem, quæ viri pij & veritatis amatores, filius à patre accipiens, corporali, inquam, & spiritali, conseruârunt ad nostra vsq; tempora: Ad gloriam Patris, & Filij, & Spiritûs sancti, vnius & eiusdem essentiæ Diuinitatis: Quam decet omnis gloria, honor, & adoratio nunc, & in secula seculorum, Amen. XV.

AN. 790.

VITA S. LIOBAE VIRGINIS ET ABBATISSAE, IVSSV RABANI ABBATIS A RVDOLPHO EIVS DISCIPVLO docte & grauiter conscripta.

28. SEPT.

SCRIPTVRVS vitam beatæ & venerabilis Liobæ virginis, sponsum illius Christum Dominum, Deum & Saluatorem nostrum, inuoco: vt qui ei contra aduersarias potestates virtutem & victoriam tribuit, mihi quoque ad narrãda meritorum eius præconia sermonem largiatur. Ego enim gesta illius omnia non didici: sed pauca quædam à viris venerabilibus ad meam notitiam peruenerũt, qui quatuor discipularum eius, Agathæ videlicet & Teclæ. Nanæ & Eolibæ, fideli narratione comperta, singuli pro capturingenij sui, sicut sibi tradita sunt, literis mandare, & ad exemplum posteris relinquere studuerunt. Ex quibus vir religiosus Mago presbyter & monachus, qui ante quinquennium defunctus est, prædictis fœminis admodum familiaris extitit, & crebrò ad eas veniens, sermonem de vtilitate animæ cum illis habere consueuerat. Hic itaq; nonnulla gestorum illius memorabilium ab eis agnoscens, breuiter quidem annotare curauit, sed nimis obscura reliquit: quia dum succinctæ breuitati studuit, in nonnullis locis ità dubia reddidit, vt quanuis cognoscendi præferrent imaginem, non referent tamen intelligendi vigorem. Quod nimirum ideò contigisse opinor, quia rerum cognoscendarum auidus, nè audita memoriam fugerent, primum ea strictim literis mandauit, vt postmodum ordinata per ocium libelli serie pleniorem in eis legentibus viam intelligentiæ efficeret: & indè factum esse, vt confusa omnia & sparsim in schedulis annotata reliquerit, quia insperata morte præuentus, ad ordinanda illa, prolixioris vitæ spatium nõ habuerat. Quapropter ego non

Mago presbyter & monachus quę scripserit de S. Lioba.